

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: EPA/ALEXANDROS VLACHOS

Η πρώτη δέσμη προαπαιτούμενων της νέας συμφωνίας ψηφίστηκε με μεγάλη πλειοψηφία από τη Βουλή

«Δεν χρειάζονται εκλογές, αλλά μυαλό και υπευθυνότητα»

Συνέντευξη στον Γρηγόρη Μπέκο

Μπορούν αλλά και επιβάλλεται να βρεθούν οι απαραίτητες πλειοψηφίες στη Βουλή που θα στρίξουν μια κυβέρνηση αποφασισμένη να πετύχει στο έργο της

Κωνσταντίνος Γάτσιος,
πρύτανης του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Αν δεν είχε προηγηθεί ο παραλογισμός των τελευταίων πενταμήνων, σε συνέχεια της ακυβερνησίας από τα μέσα του 2014, η χώρα θα ήταν σε σαφώς καλύτερη θέση και τα μέτρα που θα έπειτε να ληφθούν θα ήταν πολύ λιγότερο οδυνηρά» υποστηρίζει ο Κωνσταντίνος Γάτσιος, πρύτανης και καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΟΠΑ). «Αρκεί να σκεφθεί κανείς τα 45 δισ. που έφυγαν από τις τράπεζες το τελευταίο εξάμηνο, που από μόνα τους συνεπάγονται μεγάλη ύφεση. Η την πώση στην τουριστική κίνηση. Από τον Φεβρουάριο η κύβερνηση έκαψε όλα τα χαρτιά της σε μια πορεία καταστροφική για τη χώρα και την ίδια. Ενώ βυθίζομασταν στην ύφεση, συνεχίζαμε συνομιλίες χωρίς στόχευση παρά μόνο, εξ αντικειμένου, αυτήν του Grexit».

■ Υπάρχουν κάποιες προϋποθέσεις που απαιτούνται για την επιτυχή υλοποίηση της συμφωνίας της Τζες Ιουλίου;

«Η επιτυχής υλοποίηση της συμφωνίας είναι εκ των ων ουκί ανένωστε στη χώρα, ανακτώντας μέρος της αξιοπιστίας την οποία έχει πλήρως αποδέσει, να προσέλθει με στοιχειώδη αυτοπεοίθηση το φθινόπωρο στη διαπραγμάτευση για το νέο Πρόγραμμα και την αναδιάρθρωση του χρέους της. Απαιτούνται προς τον σκοπό αυτόν πολιτική σταθερότητα και παραίτηση από μικροκομιστικούς. Δεν χρειάζονται εκλογές, αλλά μυαλό και υπευθυνότητα. Μπορούν αλλά και επιβάλλεται να βρεθούν οι απαραίτητες πλειοψηφίες στη Βουλή που θα στρίξουν μια κυ-

βέρνηση αποφασισμένη να πετύχει στο έργο της. Δυστυχώς, δεν παρατίροσα κατά τη συζήτηση στη Βουλή να αναδεικνύεται μια τέτοια ισχυρή θέληση για επιτυχία. Εξίσου προβληματικό είναι το ότι δεν έχει γίνει πλήρως κατανοητό από τους πολίτες το δίδυμο πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε ως χώρα και ως οικονομία: η ισχνή και καταρρέουσα παραγωγική μας βάση με την ταυτόχρονη απουσία καλά λειτουργούντων θεσμών. Χωρίς όμως ενεργή συμμετοχή των πολιτών στην τιτάνια προσπάθεια που απαιτείται, καμιά πλειοψηφία στη Βουλή, όσο μεγάλη και αν είναι, δεν επαρκεί για την υλοποίηση της συμφωνίας».

■ Δεν θα χρειαστεί η κυβέρνηση συνδρομή από τεχνοκράτες;

«Οι τεχνοκράτες χρειάζονται, αλλά μόνο υπηρετώντας πολιτικές στοχεύσεις οι οποίες έχουν τεθεί με πλειοψηφικές συναινετικές διαδικασίες. Οφείλουν, επιπλέον, να εξηγήσουν στον λαό κάποιες στοιχειώδεις και βασικές αλήθειες, αφού πρώτα τις κατανοήσουν οι ίδιοι, που οι ποικιλόχρωμες εκδόχες του λαϊκισμού με τη συνδρομή πολιτευτών “τεχνοκρατών” απέκρυψαν τεχνητών τόσα χρόνια – ιδιαίτερα στο υπουργείο Οικονομικών. Αλήθειες για την πραγματική κατάσταση της χώρας, συνεισφέροντας έτσι στην ατομική και εθνική μας αυτογνωσία, προϋπόθεση για την ανόρθωση της πατρίδας μας. Πιστεύω στον τεχνοκράτη που δεν φοβάται να αναγνωρίσει και να πει την αλήθεια και δεν κρύβεται είτε στο γραφείο του σιωπώντας, με τη δικαιολογία ότι “δεν κάνει πολιτική”, είτε στο

πολιτικό του γραφείο υπηρετώντας τον λαϊκισμό με τεχνοκρατικό προσωπείο».

■ Ακόμη και στο σενάριο πλήρους εφαρμογής της συμφωνίας και του νέου προγράμματος, υπάρχει περίπτωση να μην αντέξει η οικονομία μας;

«Πρέπει να είμαστε ειλικρινείς. Δυστυχώς δεν έχουμε εναλλακτική. Συνεπώς θα πρέπει να προσπαθήσουμε να φέρουμε σε πέρας το συγκεκριμένο πρόγραμμα που θα συμφωνήσουμε με τους δανειστές, αξιοποιώντας στο έπακρο τις θετικές πλευρές του, δηλαδή τις πιστωτικές διευκολύνσεις, το αναπτυξιακό πακέτο και τη χρηματοπιστοκατηθρόπητη που θα προσφέρει, παλεύοντας ταυτοχρόνως να απομειώσουμε τις επιπτώσεις που θα έχουν οι αρνητικές του πλευρές, δηλαδή κυρίως οι όποιες υφεστακές επιπτώσεις. Η επίτευξη δύναμης δημοσιονομικών στόχων με συνέχιση της στάσης πληρωμών προς τον ιδιωτικό τομέα δεν θα πρέπει να είναι αποδεκτή. Κάπι τέτοιο μάς οδηγεί να βαθύτερα στην κρίση, δεν μας βγάζει από αυτήν. Ενώ απαιτείται μεταφορά πόρων από τον δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας, κάνουμε το εντελώς αντίθετο. Χρεοκοπούμε την παραγωγή για να στρίξονται προνομιακές ομάδες μέσα και γύρω από το Δημόσιο. Αυτό συνιστά μια πορεία καταστροφής».

■ Μπορεί η ελληνική οικονομία να ανακάμψει βραχυπρόθεσμα; Ποια μέτρα πολιτικής απαιτούνται;

«Εάν η εισαγωγή ενός νέου νομίσματος σε μια οιανδήποτε χώρα είναι μια δύσκολη υπόθεση, σε μια χώρα σε οικονομική κατάρρευση είναι αδιανότητη. Κατ’ αρχήν υπάρχει το θέμα του χρόνου. Στους τουλάχιστον έξι μήνες που απαιτούνται για να εισαχθεί ένα νέο νόμισμα, θα κυριαρχήσει το απόλυτο χάος. Το Ελληνικό Δημόσιο δεν είναι σε θέση να εκδώσει αξιόπιστα IOUs, και δεν γνωρίζω άλλωστε να έχουν εκδοθεί ποτέ IOUs εν όψει κάποιας παρόμοιας νομισματικής μετάβασης. Στη συνέχεια υπάρχουν τα δύο προβλήματα που θα αντιμετωπίσει η “νέα δραχμή” με την εισαγωγή της. Αφενός θα είναι ένα εξαιρετικά υποτιμημένο νόμισμα που δεν θα επιτρέπει τις εισαγωγές όλων δύσων η ελληνική οικονομία χρειάζεται για να λειτουργήσει κανονικά. Με-

γάλοι χαμένοι οι εργαζόμενοι και οι χαμηλές εισοδηματικές τάξεις. Αφετέρου, επειδή θα είναι ένα πληθωριστικό "εθνικό" νόμισμα μιας οικονομίας σε διαρθρωτική κατάρρευση, κανείς δεν θα το εμπιστεύεται ως μέσο αποταμίευσης. Μπορεί να υπάρξει όμως υγιής οικονομία και ανάπτυξη χωρίς αποταμιεύσεις; Πόσα χρόνια θα χρειασθούν για να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη στη "νέα δραχμή"; Και μέχρι τότε τι θα γίνουν οι Ελληνες;».

■ Επανήλθε εσχάτως και το ζήτημα της βιωσιμότητας του ελληνικού χρέους. Τι μπορούμε ρεαλιστικά να προσδοκούμε ως προς το ζήτημα του χρέους;

«Το ελληνικό δημόσιο χρέος ήταν εξυπηρετήσιμο (δηλαδή βιώσιμο) έως το τέλος του περασμένου έτους. Βεβαίως θα απαιτούνταν μια διευθέτησή του, ειδικά για τις πολύ υψηλές πληρωμές μετά το 2022. Τώρα, εξαιτίας της καθίζησης του ΑΕΠ το τελευταίο πεντάμηνο, δεν είναι πλέον εξυπηρετήσιμο, και αυτό δημιουργεί πολλά προβλήματα. Θα πρέπει να γίνει μια ριζική αναδιάρθρωση, που θα μειώσει το ύψος του κατά 35% σε όρους παρούσης αξίας, μέσω επέκτασης της περιόδου χάριτος, επέκτασης του χρόνου ωρίμασης και χαμηλών, σταθερών επιτοκίων. Μια τέτοια συμφωνία είναι επιτεύχιμη, αρκεί να κάνουμε αυτά που πρέπει και η οικονομία να ξαναμπεί στις ράγες της. Γι' αυτό η περίοδος μέχρι το φθινόπωρο είναι κρίσιμη».

■ Πώς μπορούμε να επιπτύχουμε μια επανεκκίνηση της οικονομίας με μια σταδιακή ομαλοποίηση στον τραπεζικό χώρο; Και τι πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτέρως από πλευρά μακροοικονομική το αμέσως επόμενο διάστημα;

«Τα 25 δισ. που προορίζονται για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών είναι επαρκή. Χωρίς την ανάγκη για "κούρεμα" καταθέσεων. Προβλέπεται όμως να καλυφθούν από τα έσοδα των αποκρατικοποίησεων, που αυτά είναι επιφαλλή. Η ζημιά που έγινε με το κλείσιμο των τραπεζών είναι τεράστια, γιατί κατέστρεψε την τραπεζική πίστη. Η πλήρης εξομάλυνση των τραπεζικών εργασιών θα πάρει περισσότερο από έναν χρόνο, η εμπιστοσύνη των πολιτών ακόμη περισσότερο, και αυτό δεν βοηθά την ανάπτυξη. Ανάλογα προβλήματα ανάκτησης ενός αισθήματος ασφάλειας και σταθερότητας θα επηρεάσουν και τη διενέργεια επενδύσεων, που η χώρα χρειάζεται όπως τα έμβια όντα το οξυγόνο. Αυτό πηγαίνει χέρι με χέρι με την απελευθέρωση επαγγελμάτων και αγορών, όπου τα περιθώρια βελτιώσεων είναι μεγάλα. Στον δεύτη ρυθμιστικού βάρους του ΟΟΣΑ η Ελλάδα είναι τελευταία μεταξύ των χωρών της ευρωζώνης, υπολειπόμενη σοβαρά χωρών όπως η Ισπανία ή η Πορτογαλία. Το πιο σημαντικό πάντως είναι η επίτευξη οικονομικής αποτελεσματικότητας μαζί με κοινωνική δικαιοσύνη. Πρέπει να υπάρξει δίχτυ προστασίας για αυτούς τους οποίους η κατάρρευση οδηγεί στο περιθώριο της κοινωνίας, ιδιαίτερα οικογένειες με παιδιά. Μπορούμε να βγούμε ως κοινωνία πιο δυνατοί, αντί να διαλυθούμε κοιτάζοντας ο καθείς τον εαυτό του. Δεν ακούω όμως στον κυρίαρχο πολιτικό λόγο καμία αναφορά σε αυτήν τη βασική προτεραιότητα».